

מבט ל'בשרות'

לשכת הרבנות הראשית כרמיאל שדרות נשיאי ישראל 100/12 כרמיאל
טל. 04-9985630 | פקס. 04-9989819 | e-mail: mdk50019@gmail.com

עלון מס' 1

אלול תש"ס

דבר רב העיר

הרה"ג רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א

לפני כשלושה חודשים הוטלה עלי המשימה לתפעל את מערכת הכשרות בעיר ולאשררה. בחיל וברעדה נגשתי למלאכת קודש זו. כאשר לבי נושא תפילה לבורא עולם שלא תצא מכשלה מתחת ידי. ברצוני להציג בפני הציבור את ה"אני מאמך" שלי לגבי מערכת הכשרות של הרבנות. לדעתי, מערכת כשרות זו אמורה לתת מענה סטנדרטי לבתי העסק בכרמיאל, כאשר המטרה לתת לכמה שיותר מקומות תעודת כשרות. ובכך, להציל אלפי יהודים מאכילת מאכלות אסורות.

אין אני סתיימר להעניק הכשרים מהודרים. חשוב שהצבור ידע שהגם ששמי מתנוסס על התעודה - כל מה שזה אומר שבית עסק זה עומד בסטנדרטים שהרבנות הראשית קבעה, והלואי ונצליח לעמוד ברף זה. כן יאמר, שאנו נקפיד הקפדה מלאה בלתי מתפשרת שרשישות הרבנות תיושטנה כמאת האחוזים.

אני מקדם כניסתם של מערכות כשרות מהודרות שישלימו את המלאכה. הם יכולים לפעול במקומות שאנו מוגבלים. ככלל יש לנו צוות משגיחים יראי שמים שמכירים היטב את עבודתם. ואנו מקווים בע"ה להפעיל מסגרות של השתלמויות למשגיחים, שירחיבו את ידיעותיהם. כמו כן ננצל את העלון "מבט לכשרות" על מנת ליידע את הצבור בנעשה במערכת הכשרות, וכמו כן להעיר נקודות שחשוב שהצבור יהיה מודע להם.

בברכת שנה טובה וגמר חתימה טובה
אברהם צבי מרגלית רב העיר כרמיאל

ברכת המערכת

לקראת השנה החדשה רצינו לברך את
רבני העיר כרמיאל ותושביה

הרה"ג רבי אליהו מלכא שליט"א

הרה"ג רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א

ראש העיר מר משה קונינסקי הי"ו

י"רד המועצה דתית ר' שאול פריץ הי"ו

משגיחי הכשרות המוסרים

וכלל תושבי העיר

שתזכו לשנה טובה ומתוקה!

מערכת העלון מבט לכשרות

משולחנו של המרא דאתרא

הרה"ג רבי אברהם צבי מרגלית רב העיר כרמיאל

אבן שמוט

רקע: במסגרת ביקורי ב"אמיס" (בית עסק למסמך גילדות יוגרטים ומיני מאפה) והענקת הכשר למקום, אמרתי לבעל הבית שיהיה צורך בהכשרת המקום. ולדעתי, את האבנים המוטות בתנור המכונות "אבן שמוט" יהיה צורך לרכוש חדשות, מאחר ולא מדובר באבן טבעית שדינה בהגעלה או בליבון - אלא מדובר באבן מלאכותית, ודינה, על פניו, ככלי חרס. שלא מועיל להם לא הגעלה ולא ליבון אלא הכנסה לכבשן.

אולם, לאחר בירור נמצאתי למד שיש מורי הוראה שמטירים את הכשרת אבן זו על ניקוי והפעלת התנור בחום המריכי למשך שעתיים/שלוש. יש שדורשים להוציא את האבן הוצה ולשרוף אותה על גז עצים בוערים - מעין כבשן. ויש שסוברים שאין כל אפשרות להכשירן.

לגופו של ענין בעל-הבית, מיוזמתו, קנה אבנים חדשות וכך יכלנו לברך על הכשרה מעולה.

מהי אבן שמוט?

כעקרון זוהי אבן העשויה מחומר קרמי בעיקר מצורן ואלומינה ואחוזים נמוכים של ברזל. כאשר התענינו אצל היצרנים מסתבר שישנה אי אחידות בהרכב החומרים ומידת היחס שבניהם. צורת היצור משתנת במקום למקום.

בחברת "נעמן רפרקטורים" הרכב החומרים הוא: סיליקה (כ-50%) אלומינה (40%) תחמוצת ברזל (6%). נתון זה משמעותי להיבט ההלכתי, החומרים נוספים. תהליך היצור ב"נעמן רפרקטורים" הינו כדלהלן: מכניסים את כל החומרים למערבל אשר בולל את הכל ביחד ולאחר מכן החומר עובר פרס קד בלחץ של מאות טונות ורק לאחר מכן (גם נתון זה יש לו משמעות לגבי ההיבט ההלכתי) מכניסים אותו לתנור למשך עשר שעות בחום של 1230 מעלות צלזיוס.

הדילמה?

כיצד אנו מגדירים את האבן הזאת?

האם יש לה דין של: כלי חרס, כלי אבן, כלי זכוכית, כלי ברזל או כלי אדמה? והנה גם לאחר שנבריע בהגדרה עדיין לא פתרנו את הבעיה ההלכתית מאחר ולגבי חלק מהמוצרים יש לנו הכרעה ברורה מה דינם ואולם לגבי חלק אחר ישנן דעות שונות לגבי הכשרתם.

לגבי כלי חרס פסק השו"ע בסימן תנ"א סעיף א' שלא מועיל אפילו הסק להכשירם אלא אם כן יחזירו אותם לכבשן שנצרפים בו כלי חרס חדשים.

לגבי כלי זכוכית דעת השו"ע בסימן תנ"א סעיף כ"ח שדי בשטיפה ואין צורך בהכשרה.

ואילו הרמ"א כותב: "ויש מחמירים ואומרים שכלי זכוכית אפילו הגעלה לא מהני להו". וכתב המ"ב בס"ק קנ"ד שטעם הדבר "הואיל ותחילת ברייתו מן החול הרי הוא ככלי חרס שאינו יוצא מידי דפיו לעולם".

לגבי כלי אבן כותב השו"ע בסימן תנ"א סעיף ח': "אחד כלי עץ ואחד כלי אבן ואחד כלי מתכות דינם להכשירם בהגעלה". ומסיף הרמ"א וכן כלי עצם צריכים הגעלה.

אולם לגבי כלי אדמה מצאנו דעות חלוקות. חייבים לעיין שבשו"ע המשך בעמוד 3

סוגיות הלכתיות ורעיונות בנושא כשרות

הרב האגון רבי מאיר מרגלית שליט"א מחבר הספר "מאיר נתיבים"

אכילת איסור שהותר האם גורמת לטמטום הלב

רעה היה שבזמן שהיתה אימו מעוברת ממנו עברה לפני עבודה זרה והריוחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין מפעפע בגופה כענבא, והרי שם ודאי שגם הותר פיקרין היה גם העובר מוכרח לאכול עימה ועכ"ז השפיע עליו אכילה זו ויצא לתרכות רעה, ומצוה ליישב דברי הארי מבבל הסובר שבאכילת שגגה גמורה אין בה טמטום הלב.

דרך ממוצעת - הטמטום נובע ממצואות השיקוץ בגופו ובתנאי שבא באכילת עבירה

והנה, לעיל חקרנו אם הטמטום בא מחמת העבירה ואם אין עבירה אין טמטום, או שהטמטום בא מחמת המציאות שטריות ונבלות מצויים בגופו. ונראה לומר דשני הצדדים אמת, דודאי מה שגורם הטמטום הוא מציאות האיסור בגופו וכמו שמצינו באימו של אלישע בן אביה שפעפע האיסור בגופה ואף שאכלה בהיתר של פקוח נפש, אבל בתנאי שיבוא לגופו בצורה שנקראת אכילת איסור, ואם חסר אחד משתי תנאים אלו אינו טמטום.

וכע"ז כתב המהר"ל [תפארת ישראל פ"ח] דמה שאסרה תורה מאכלות האסורות אינו משום טבע רע שיש בדברים אלו דאי"כ היאך הותרה תורה לישראל בנייתם לארץ לאכול קתלי דחזירי, ואף דאמת הוא שיש בהם ענין מציאותי של טבע רע, מ"מ הטבע הרע הקיים במציאות האיסור יכול לפעול רק אם יש איסור קדום [אמנם המשך חכמה בני ואתתן י' י"א] מ"ל וקתלי דחזירי שהותרו לישראל בנייתם לארץ עדין מטמטמים את ליבם, ולא מ"ל לואי מבריה.

ולפי"ז נבדירה לנו הנפק"מ הראשונה אם יש ענין להקיא מאכל איסור שאכל, דלפי יסוד זה נמצא דהטמטום הוא ממצואות השיקוץ שבגופו ובתנאי שהיתה אכילת איסור בעבירה קודמת לו, ולפי"ז כיון שאין העבירה עצמה גורמת הטמטום אלא העבירה היא רק תנאי קדום כדי להחשיבו מציאות של טמאה בגופו, אי"כ אף דלא יוכל לתקן את העבירה מ"מ יוכל לתקן את מציאות הקלקול הנגרם בגופו ע"י שיקיא האיסור, וככל שמשאירו בגופו כן ממשיך להכנס ולהשפיע בגופו וכאימו של אלישע בן אביה שהיה מפעפע בגופה כארס נחש.

ולפי זה נתיישבו דברי הרב פעלים והרמ"א, דהרב פעלים דיבר באכל איסור ללא ידיעתו ולא היה לו ספק נדנדו עבירה או חימוץ של היסח הדעת וכדו ואין זו אכילת איסור אלא כמתעסק ולכן השקף שבגופו לא מטמטם שהרי חסר לו התנאי הקדום של אכילת איסור, משא"כ הרמ"א דיבר באכילת פקורין שהיא אכילת איסור בידיעה אלא שהותרה לו משום פקורין, וכיון שיש לזה שם אכילת איסור ממילא גם יש טמטום באכילה זו, ולכן אסורה להניק התינוק שלא יטמטם ליבו.

אכילת פקורין אינה גורמת טמטום משום מעלת מצות 'וחי בהם'

אמנם נראה לומר, דאף דבאכילת פקוח נפש יש טמטום מ"מ לא ישפיע עליו כלום, וזאת ע"פ דברי הר"ן בדרשותיו [י"דש י"א] שכתב, שאם בי"ד הורו על אוכל מסיים להיתר ונמצא דבר איסור, אין טמטום הלב בליבם של השומעים לדבריהם, דזכות ומעלת המצוה ששמעו לקול דברי הבי"ד ולא היסרו את פיהם תעמוד להם שלא יטמטם את ליבם, כמ"כ, האוכל איסור משום פיקוח נפש כיון שבאכילה זו מקיים מצות 'וחי בהם' על כן הגם שבאכילה זו יש בכוחה לטמטם את ליבו שהרי אכלה בידיעה וברצון מ"מ כיון שקיים עימה מצות וחי בהם, הרי שאכות המצוה עומדת לו תעמוד לו שלא יסתם ליבו ומחזו.

ועל כן, כלפי המינקת אין באכילתה טמטום שהרי זכות מצות פקורין של 'וחי בהם' מגינה עליה שלא יטמטם ליבה, משא"כ כלפי התינוק אף דמוכרח גם הוא לאכול משל אימו ומצילה בזה כגון באימו של אחר, מ"מ לא שייך בו מעלת מצות פיקוח נפש, ולכן כלפיו נשאר הטמטום וכלפי אימו בטל הטמטום, ובה יבואר מדוע לא הובא בפוסקים דאכילת פקורין גורמת טמטום, משום דלעולם באה אכילה זו עם המצוה של 'וחי בהם' יחדיו וליכא נפקותא, מלבד מקום אחד והוא במינקת שאין הקטן מקיים מצות וחי בהם, ועל כן אסורה להניקו. ובה נבדיר לנו הנפק"מ השני

בפרשת שמיני הובא חומד אכילת מאכלות אסורות בפסוק 'אל תשקצו את נפשותיכם בכל הרשץ השדודין ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם' ובגמ' יומא לט. 'עבירה מטמטמת ליבו של אדם שנאמר ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם אל תקרי ונטמתם אלא ונטמתם, ובריש"י שם 'טמטמת, אוטמת וסותמת מכל חכמה. ובמסילת ישרים [פ"א] כתב דברים קשים וז"ל: 'כי מסתלקת ממנו הרעה האמיתית ורוח השכל שהקב"ה נתן לחסידים והנה הוא נשאר בהמי וחומרי ומשוקע בנסות העוה"ז, והמאכלות האסורות יתירו כזה על כל האיסורים כיון שהם נכנסים בגופו של האדם ממש ונעשים בשר מבשרו, עכ"ל. ולא רק שסותמת את מוחו אלא גם את לב בניו וכמ"ש בשו"ת רברי חיים [היא יור"ד ז'] דתלה באה יציאת הבנים לתרכות רעה וכתב דמחמת אכילת אסורות 'רוב הבנים יוצאים לתרכות רעה ורבים הם עזי פנים שכדור ואין יראת ה' נוגעת בלבם'. מוצאים אנו כמה החמירו חז"ל באכילת איסור והשפעתו כי רבה, לדורי דורות.

יש לחקור האם הטמטום בא מהעבירה או ממצואות המאכל בגופו

ויש לחקור הקידה יסודית, האם טמטום הלב בא מחמת העבירה של מאכלות אסורות או שהטמטום נובע מחמת המציאות של הטריות ונבלות שבגופו, וכמה נידונים חשובים תלויים בחקירה זו.

א.נפק"מ ראשונה בני שאכל דבר איסור האם יש ענין להקיא, דאם הטמטום נובע מחמת העבירה אי"כ כמו שאת העבירה אינו יכול לתקן ע"י הקאתו כמ"כ את הטמטום לא יוכל לתקן שהרי הטמטום הוא כתוצאה מהעבירה, אבל אם הטמטום נובע מחמת מציאות השיקוץ בגופו ודאי שאם יכול להקיא האיסור יעשה כן כדי שלא יכנס במעיו ויחלחל בגופו.

ב.נפק"מ שניה היכן שהותרה היתרה אכילת איסור כגון בפקוח נפש, האם כיון שאין עבירה אין טמטום, או כיון שמציאות האיסור קיימת יש בו טמטום הלב [ולענין אם יש טמטום באיסור שהותר ע"י ביטול בשישים ע"י מ"ו ק"ב סק"ו ובפתי השוכח קט"ו סק"ו, ובספק איסור שהוכרע ע"י בתי הובא ע"י מ"ו תואר יור"ד ל"ו ובכ"ח"ה שם סק"ג].

ג.נפק"מ שלישית בני שמכנס לגופו דבר איסור שלא כדרך אכילתו בפיו אלא מזריק לגופו האם טמטום את ליבו, דאם הטימטום נובע ממעשה העבירה הרי אין כאן עבירה כיון שאינו כדרך אכילתו, אבל אם מציאות המאכל שבקרבו היא המטמטמת את ליבו, אי"כ אף שלא כדרך אכילתו יש להחמיר שלא יכנסו לגופו דברי איסור המזהמים את הגוף וסותמים את מוחו.

האם אכילה בשגגה גמורה ובפקוח נפש מטמטם את ליבו

והנה, בשו"ת 'רב פעלים' לראש גולת בבל [חיד סוד ישרים ס"ח], נשאל בני ששטה לאונסו נמלה בתוך המשקה או שאכל טרפות ונבלות בלא ידיעה משוחט שהאכיל בשר פיגולים רח"ל האם נטמא בטמאה זו של זנטמתם בהם, וכתב דטמאת הלב שייכת רק במקום איסור אבל במקום אונס גמור אין ונטמתם בהם, ולדבריו, אין מציאות השיקוץ בקרבו גורמת טמאה אלא העבירה, וכיון שאין כאן עבירה אין כאן ונטמתם.

ולכא"ו מצינו שלא כדברי הרב פעלים, דהרמ"א כתב [יור"ד סימן פ"א ס"ז] בשם הגהות אשרי ז"כ לא תאכל המינקת אפילו ישראלית דברים האסורים וכן התינוק בעצמו כי כל זה מויק לו בוקעתו עכ"ל, וכתבו שם ה"ט"ו והש"ד רא"רי במינקת שהתירו לה אכילת איסור משום פיקורין ואפילו הכי לא תניק את התינוק כיון שזייק לו בוקעתו. נמצינו למדים, דאף אכילת היתר של פקוח נפש מטמטמת את ליבו של התינוק, וקשיא על הרב פעלים שתלה הטמטום רק אם עובר איסור ובפקורין הלא עושה כן בהיתר.

ויש לתרץ דבמינקת הותר האיסור משום פקוח נפש רק כלפי אכל כלפי התינוק אין כאן פקורין והרי זו כאכילה במויד ולכן מטמטם את ליבו ועל כן חמור יותר מדרב פעלים ששם אכל בשגגה גמורה, אלא דיש לדחות תירוץ זה, שהרי הגר"א מביא מקור לרמ"א מהדו"ש שלמי [הובא מ"מ חגי"ה ט"ו], שכתב דהגורם לאחד [אלישע בן אביה] לצאת לתרכות

ובראשונים אין התייחסות לכלי אדמה.

אולם ראשית כל צריך לבאר מה ההבדל בין כלי חרס לכלי אדמה?

על פניו גם כלי חרס עשוי מרגבי אדמה ואם כן הרכב החומרים זהה. ברם, ההבדל נעוץ בתהליך היצור. כלי אדמה מתייבשים בשמש ואילו כלי חרס מתייבשים בתנור - בחום של אש.

המ"א בסימן תנ"א ס"ק ד' סבור שכלי אדמה דינם ככלי אבן שניתן להכשיר אותם. רע"א מביא שם את הפמ"ג באשל אברהם בסימן רס"א שיתכן שגם אם לאחר שכלי האדמה הושלמו בחום השמש לאחר כן נכנס אותם לתנור. לא ישתנה מעמדם והם יחשבו ככלי אדמה שניתן להכשיר. וכן פוסק בעל שו"ע הרב בסימן תנ"א סכ"ה.

על פניו - לכאורה קשה להבין סברא זו. היתכן שכלי אדמה יהיו מוכנים להכשרה יותר מכלי חרס שעל פניו הם עברו תהליך של צרוף וזה לכאורה הופך אותם לכלי מושלם שאינו סופג וכולע.

אולם לאנשי המדע ישנו הסבר מענין מאוד.

ביצור כלי חרס בתנור נוצרת התייבשות מהירה וחזקה וזו גורמת ליצירת חללים גדולים בדופני הכלי וכתוצאה מכך הכלי כשיר לבליעת נוזלים מרובה מה שאין כן לגבי כלי אדמה אלו מתקשים ומתייבשים בתהליך איטי ולא נוצרים חללים שיכולים להכיל נוזלים מבחינה.

בנוסף לכן אנשי המחקר מדברים על תהליך שנקרא **ספיחה** שהוא מעבר לספיגה. בתהליך זה החומר הנוזלי נקשר בקשר של קיימא עם החומר ולא יצא לעולם. בכלי חרס מכיון שכל החלות יצא מהכלי הרי שהקולטנים שלו פנויים לקלוט מלקולות נוזל. מאידך גיסא בכלי אדמה שנשאר בו לחות הרי הקולטנים תפוסים כבר על מנת לקלוט את הלחות שנתרה בכלי ואין הם פנויים לקלוט נוזלים אחרים.

דעת האוסרים

אולם מנגד דעת בעל ה"ניירות שמשוין שנראה לו שכלי אדמה בולעים

יותר מכלי חרס וכן פסק בספר "יד יהודה" ומרן שר ההלכה החז"ר"א מוטב באורח סימן ק"ב ס"ק ב', לאחר משא ומתן קצר, שכלי אדמה אין להם הגעלה ואין להקל בזה כלל וכלל.

עתה יש לנו לדון כיצד ניתן להתייחס לאבן שמוט.

אם דינה ככלי אבן הרי שניתן להכשירה בהתאם לדרך השימוש שבה. ואם דינה ככלי חרס אזי בוודאי שלא ניתן להכשירה. אולם אם דינה ככלי אדמה באנו למחלוקת רבותנו אם כלי אדמה ניתנים להכשר.

לכאורה לדעת המ"א ופמ"ג בתהליך היצור, לפחות לגבי "רפרקטורים", הרי שתחילה הבלילה עוברת כבישה קרה שגורמת לחומר להתאחד כמקשה אחת ברמת רחיסות בדרבה יותר גבוה מאשר אבן טבעית. ואם כן לכאורה לא נותרו חללים רקים בדופני האבן שמסוגלים לקלוט נוזלים או מלקולות של טעם.

ברם, מאידך גיסא, הקולטנים פנויים ליצור מצב של ספיחה. אלא שלכאורה לפי רמת הרחיסות של החומר לכאורה אין לנוזלים מבחינה אפשרות להכנס לכלי.

אולם לדעת החז"ר"א שכלי אדמה דינם ככלי חרס יש מקום לומר שאבן שמוט דינו ככלי אדמה שנאסר. ומהטעם שכלי זכוכית לדעת הרמ"א לא מועיל להם הגעלה כן גם אבן שמוט לא יועיל לו הגעלה. אולם לכאורה לדעת השרע שמועיל ההגעלה לכלי זכוכית יתכן וגם יועיל הכשר לאבן שמוט ויתכן שאין צורך בכלל בהכשרה. במידה והרכב החומרים ישתנה, וכמות הברזל תהיה המרכיב המרכזי אזי יש מקום להקל כפי שמוכח בדרכי תשובה (י"ד סימן קכ"א סוסק"כ).

נמצאנו למדים שלכאורה ישנה מחלוקת בין הפוסקים כיצד נתייחס לאבן שמוט.

לכן נכיר טובה לר' יהודה אזולאי שקם ועשה מעשה לרכוש אבנים חדשות.

הנהגת רבותינו

כתב וערך: הרב משה חוק שליט"א רב בית הכנסת בן איש חי

כשרות הסימנים בראש השנה

במשנתו של הראשון לציון הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל

שיש בו קשקשים ואם יש בו קשקשים בוודאי היה גם סנפירים ואין צריך לחפש סנפירים. **ברוביא** מצוי בתוכה תולעים הרבה ויש לבדוק היטב באור **בן התמר** מצוי לעיתים קרובות שרצים לכן יש לבדוק לפני השימוש על ידי שפיתחים את התמר ובדקים בתוכו, וכן יש לבדוק מתחת הקליפה הקדה שעל ציפת הפרי היטב. **בן בעלי הפרה והסלק** יש לדעת שבידקות אלו מצוי תולעים לרוב על כן חשוב מאוד לקחת ירקות מגידול מיוחד ללא תולעים (חסלט) בלבד, וחשוב מאוד למלאות גם את ההוראות שעל גבי האריזה כיוון שעדיין קיימים חרקים על הירק (וכן הדין לשאר ימות השנה שיש לקנות ירק מגידו מיוחד ולמלא את ההוראות שעל גבי האריזה) ותולעים הנראים רק בעין מונית (כגון מקרוסקופ וכדומה) אין בהם חוב, אבל תולעים הנראים בעין בלתי מונית למומחים, אסורים. וכמו שמצינו גבי אתרוג שאין צריך לבדוק ע"י זכוכית מגדלת אם יש בו נקב או לא שכל שאינו נראה לעין רגילה אינו פוסל, שלא אמרה שיהיה 'הדר' אלא לפי טבע ראות העין "שאין לדין אלא מה שעינו חוות" כן פסק מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל (יחודי ה"ו ס' מזו וחזו"ע סוכות ע"ב דע"א)

אמרו חז"ל (כריתות ה'): "לעולם יהיה אדם רגיל לאכול בראש השנה לסימן טוב קרא (דלעת) רוביא (ובלשון ערבי לוביא) כרתי (לוף) סילקא (תרד) ותמרים" הראשונים הביאו מנהג לאכול ראש של כבש, ראש של דג, תפוח ברבש ורימונים. והנכון לאכלם בתוך הסעודה אחר אכילת כזית פת ולא מיד אחר הקידוש בכדי שלא יכנס לספק בריכה אחרונה ולמה לו ביום קדוש להיכנס לספק בריכה, כן פסק מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל (חזו"ע ע"ב צ"ה ע"ב ס').

וצריך לשים לב שסימנים אלו באו רק לסימנא טבא וביותר צריך צריך להיזהר לא להיכשל באיסורי תורה ח"ו וכגון **בבבש** יש להקפיד עד מאוד שיהיה הכבש בשד חלק ואם אינו מוצא בשד חלק אפשר לקחת ראש של דג או עוף (תורת המועדים ע"ב ס"ט), וכן **בבג** חשוב מאוד להקפיד שיהיה כשר ואפילו שאומר המוכר זה דג מסוים שהוא כשראינו נאמן שצריך שישאיר מעט עור וקשקשים שאם לא אף שמכירים את הסוג של הדג אסור לאוכלו שכנגד כל דג טהור ישנו טמא דוגמתו ואין לסמוך אלא על המומחים בלבד לכן צריך לשים לב גם כשקונים דג קפוא אם אין חותמת כשרות צריך לראות מעט עור בג

מבזקים

כרמיאל מתרחבת!

לקראת איכילוס הבתים הראשונים בשכונת רמת נבון, הורה יו"ר המועצה דתית ר' שאול פריץ שיחי' על הרחבת העירוב הקיים ושידרוג בעקבות שינויים בתוואי העירוב.

על ר' צבי חישש השוקד על מלאכת העירוב בכל השנה, במסירות נפש, הוטלה המשימה וחוקה על חבר שיוצא דבר מתוק מתחת ידו.

דבאכילת איסור במקום פקוי אין טמטום הלב כיון שברוך כלל מקיים מצות 'וחי בהם' עימה ביוזם המבטלת את הטמטום [מלכו במינות].

תרומת דם מאוכלי נבלות וטרפות

ויש לדון אם מותר לקבל תרומת דם מאוכלי נבלות וטרפות, ושאלה זו מצויה ביותר בימינו אלו שנותנים הרופאים לחולי קורונה להחיותם ולקיימם ע"י הנוגדנים הנמצאים בהם אלו שקמו ממיטת חולים, וכתב בשו"ת יביע אומר [ח"א ח"ט סימן יא] דאין ליקח תרומת דם מאדם רשע דרמי לדין מינקת, ואם אין זקוק לדם בדחיפות, עליו להמתין עד שיוכל לקבל דם מאדם יריש, וכן עדיף לקבל תרומת כליות מאדם כשר ויריש שהרי כליות יועצות, ובשו"ת ישכיל עברי [ח"ו יורד כו ו] החמיר ביותר, וכתב שאין לאדם לקבל קרנית לעיניו מאדם רשע כדי שלא יזכקו בו כל התועבות שבעולם שהיו בעיניו של אותו אדם ואף אם יאבד את ראייתו לצמיתות, ואף שנחלק עליו הגר"ע לענין תרומת איברים, מודה לענין תרומת דם שיש להוזהר שלא ליקח דם מאדם רשע [ובשו"ת חלקת יעקב ח"ב סימן טו הקל בתרומת דם].

אמנם לפי דברינו לעיל שייסדת דהאיסור במאכלות אסורות הוא כמה שנמצאים בגופו אבל רק בתנאי שייבנסו לגופו בגדרי אכילת איסור, א"כ כיון שתרומת דם אינה בגדרי אכילה, אף שיש בה מציאות של טמאה מ"מ לא מצינו טמטום הלב ללא שם 'אכילת' איסור, ועל כן נראה דאין חסרון בדבר לקחת תרומת דם מכל אדם, ונתבררה לנו הנפק"ט השלישית דכל הכנסה לגוף שאינה בגדרי אכילה אינה מטמטמת, וה' יצילנו משגיאות בתורתנו.

דינים העולים בקצירת האומר

אדם שאכל באונס גמור מאכל האסור, כתב 'הרב פעלים' שאינו מטמטם את ליבו. אבל אם אכלו שלא באונס גמור מה טוב שיקיא האיסור קודם שיתעכל ויפסע האיסור בגופו ויטמטם את ליבו.

אדם שאכל משום פיקוח נפש מאכל איסור לא משפיע עליו הטמטום כיון שזכות מצות 'וחי בהם' מצילתו מטמטום הלב. אבל מינקת שאוכלת משום פיקוח נפש אף שהותר לה אכילה זו מכל מקום לא תאכיל את התינוק כיון שאין לו זכות מצות פיקוח נפש.

אדם שאוכל איסור שנכתב בששים אין בו טמטום לשיטת ה"י, ואם רוצה יכול להחמיר על עצמו, ויש אומרים שאסור לו להחמיר דנראה כאינו מאמין בדיני התורה.

אדם הזקוק לתרומת דם, דעת מרן הגר"ע יוסף ד"ש להעדיף לקבל דם מאדם כשר ויש המתירים אף לקבל מדם אוכלי נבלות וטרפות.

פינת הערלה

איסור ערלה נוהג מן התורה גם בימינו, בשונה מתרומות ומעשרות שיוכל כל אדם להפריש במידה והוא מסתפק, את פירות הערלה לא ניתן לתקן, מכאן החשיבות הגדולה ברכישת תוצרת (פרי העץ) ללא חשש ערלה. במדור זה נביא סקירה חלקית של הפירות בהם מצויים אחוץ ערלה גבוהים במיוחד. את המידע במלואו ניתן לראות באתר בית המדרש להלכה בהתישבות www.bhl.org.il

- פאפיה 80%
- אוכמניות 30%
- קמבולה 15%
- שקד 3.7%

הודעה מטעם המחלקה למצוות תלויות בארץ של הרבנות הראשית לישראל בעניין ערלה בתמרים

לקראת עונת שיווק התמרים תש"פ-פ"א, אנו מאזכרים כי עקב התרבות חששות לערלה בתמרים בשנים האחרונות בעקבות שיטות גידול חדשות, הוחל בשנה הקודמת לקיים פיקוח ערלה גם אצל מגדלי התמרים בכל הארץ. רוב שיווק התמרים מרוכז דרך בתי האריזה שהינם תחת כשרות הרבניות המקומיות כאשר סימוני הכשרות מופיעים על גבי האריזות. לגבי שיווק ישר של תמרים, כד"כ מהון 'בהרי' בתחילת העונה, יש לדרוש תעודת כשרות למגדל מהרבנות המקומית בשטח הגידול.

מושגים וידיעות

הרב יעקב נרמן שלישי"א
מפקח מחלקת כשרות

ירק עלים

בחמטות מיוחדות מגדלים ירק עלים חסה, פטרוזיליה מסכרה נענע ועוד, מפקח עם חרקים בהשגחה מהודרת היתכן?

כאן עלינו לדעת כי בכל ירק עלים ימצאו חרקים ולא משנה מה היא צורת הגידול שלו בחמטה או בשטח פתוח, ההבדל נמצא בסוגי החרקים שעל הירק, בירק המפוקח ימצאו אך ורק חרקים בכמות מאוד מוגבלת (ע"פ נהלי הכשרות) היורדים בהשריה כמי סכון ובשטיפה טובה, לעומת זאת בירק שאינו מפוקח מחרקים ימצאו שלל סוגי חרקים שאינם יורדים אפילו במהלך 10 השריות כמי סכון ושטיפות, היות ויש לחרקים אלו נטייה להישאר על עלי הירק כגון זבוב המטהרות שנמצא בבשר העלה עצמו וכן כנימות ואקריות שנעוצים בעלה באופן חזק ביותר.

כל החרקים האלו נראים לעין לטרות קוטנם, אלא שצריך לפתח מומחיות לזהות אותם כי יש להם הסוואה מעולה בצבעי העלה.

אזרו ירק עלים הגם שהוא מפוקח לענין החרקים וגדל בהשגחה מהודרת, חובה להשרותו כמי סכון 3 דקות ולשטוף היטב. לכריאות.

הדבש

כולנו רוצים שנה טובה ומתוקה כמתקיות הדבש, על מה יש להשגיח במתן כשרות על דבש טבעי? היות והדבש אינו מופק בקלות ובמחיר זול ראשית יש לבדוק שאכן מדובר בדבש טבעי ולא בתחליפים אחרים שבין היתר עלולים להיות גם בעיה כשרותית, לאחר שברקנו שאכן מדובר בדבש טבעי, חלות הדבש יכנסו אל מכונת רדייה שמסתובבת במהירות של 200 סיבובים לדקה (מעין פעולה של מטבת כביסה בעת הסחיטה של הבגדים, צינטרפוגה) וכך נפרד הדבש מהחלה, בזמן הפרדה זו ייתכנו שאריות דוג מחלת הדבש וכן רגלים וכנסים של הרבורה מעורבים בדבש, לצורך כך מפרידים את הדבש מהפסולת ע"י שיקוע בתוך מיכלים בהם הדבש עומד כשבועיים ואז כל הפסולת צפה למעלה, לאחר סינון כל הפסולת שצפה על הדבש, ישנם מפעלים בהם הדבש יעבור שלב ניקיון נוסף באמצעות סינון בלחץ, או לחילופין סינון ע"י חימום (פיסטור) סביב 60 מעלות, החימום מעכב את ההתגבשות של הדבש וכן חיטול השטרים שברבש העלולים להתסיס אותו ולקלקלו, כך למעשה קבלנו דבש מוזקק הראוי למאכל.

מהנעשה לנושמי

עסקים חדשים שהתווספו למערך הכשרות:

ג'ו ג'ו בורגר, מזון מהיר,

רח' החרושת 11 טלפון בעסק 054-5670410

יאמיס, פיצריה וגלידריה,

שרדות נשיאי ישראל 100 טלפון בעסק 077-5429969

א.ג. פלדיו יזמות וסחר בע"מ,

פיצוחים במשלוח,

רח' האופן 11 טלפון בעסק 050-6862399